

**SKEMA E VLERËSIMIT TË TESTIT TË PROVIMIT TË MATURËS NGA
GJUHA SHQIPE DHE LETËRSIA, JANAR 2019**

1. Është rrethuar numri 3: *reportazhi* – **1 pikë**
2. Është rrethuar numri 2: *Zjarri katastrofik në vitin 1917 i cili i rrafshoi shtëpitë e vjetra në lagjen hebreje.* – **1 pikë**
3. Është rrethuar numri 2: *Kasandri* – **1 pikë**
4. Nxënësi/ nxënësja* merr **1 pikë** për përgjigjen: *Për arsye se sipas saj e ka marrë emrin qyteti (dhe përgjigje tjera të ngjashme)*
5. A) Është rrethuar numri 4: *periudhës bizantine* – **1 pikë**

B) Nxënësi merr **1 pikë** për përgjigjen: *Kulla e Bardhë është pjesa më e njohur e qytetit, kurse në mënyrë origjinale është ndërtuar si pjesë e mureve të qytetit. Në pjesën e epërme të qytetit, përveç shtëpive prej drurit nga periudha otomane dhe mbetjeve të mureve të qytetit nga periudha bizantine, ndodhet Sheshi i Aristotelit, sheshi më i rëndësishëm i qytetit. (dhe përgjigje tjera të ngjashme)*
6. A) Nxënësi merr **1 pikë** për përgjigjen: *Turistëve/ Atyre që dëshirojnë të vizitojnë Tivarin*

B) Nxënësi merr **1 pikë** për përgjigjen: *Autor i tekstit është Organizata Turistike e Tivarit/ Organizata Turistike e Tivarit të gjithë vizitorëve ju dëshiron mirëseardhjen/ Deti, liqeni dhe rajonet malore sjellin atraksionet unike triptikë dhe i kënaqin shijet më turistike/ Parku Kombëtar i Liqenit të Shkodrës me botën unike të bimëve dhe kafshëve dhe një arkipelag magjeps ofron një përvojë të paharruar turistike.*
7. Nxënësi merr **1 pikë** për përgjigjen: *publicistik/ gazetaresk*
8. A) Nxënësi merr **1 pikë** për përgjigjen: *Teksti 1*

B) Nxënësi merr **1 pikë** për përgjigjen: *Në paragrafin e parë dhe të fundit përendet pamja moderne , përshkruhen rrugët e tij, diskotekat, kafenetë, jeta e natës... Gjithashtu flitet edhe për historinë e qytetit, duke filluar nga viti 315 para epokës së re kur është themeluar qyteti, dhe deri në ditët tona (dhe përgjigje tjera të ngjashme)*

---

*Në tekstin e mëtejshëm nxënësi

9. Nxënësi merr **1 pikë** për një përgjigje plotësisht të saktë:

E DHËNA KA TË BËJ EDHE ME SELANIKUN DHE ME TIVARIN	PO	JO
Qytete turistike dhe porte të mëdha	☒ PO	☐ JO
Sheshet të mëdha romake të shndërruara në skena	☐ PO	☒ JO
Monumente të shumta të kulturës romake, otomane dhe ortodokse	☒ PO	☐ JO
Prapa qytetit ndodhen kreshtat e larta malore	☒ PO	☐ JO
Qendrat ekologjike në të cilat ndodhen parqet e njohura kombëtare	☐ PO	☒ JO
Emrin e ka marrë nga themeluesi i qytetit	☐ PO	☒ JO

10. Nxënësi merr **1 pikë** nëse shkruan: *Teksti 1*, dhe gjithashtu merr 1 pikë nëse shkruan *Teksti 2*. Me rëndësi është që të kumtojë argumentet përkatëse për qëndrimin e vet. Nëse e shkruan vetëm numrin e tekstit, pa e argumentuar nuk merr pikë

11. Nxënësi merr **1 pikë** nëse shkruan: *pranë, poshtë (dhe përgjigje tjera të ngjashme)*

12. A) Është rrethuar numri 1: *Fonemat bashkohen në rrokje, rrokjet formojnë fjalë, fjalët formojnë fjali. – 1 pikë*

B) Nxënësi merr **1 pikë** për përgjigjen: *Sepse fonema është njësia më e vogël e sistemit tingullor të një gjuhe e cila shërben për të ndërtuar fjalë dhe pastaj fjalët formojnë fjalinë (dhe përgjigje tjera të ngjashme)*

13. Nxënësi merr **1 pikë** për përgjigjen: *Natë - kundrinor
vjeshte - përcaktor
tretë - përcaktor*

14. Nxënësi merr **1 pikë** për përgjigjen: *papritmas*

15. A) Nxënësi merr **1 pikë** nëse shkruan ose nënvizon përemrat: *Kush, ai, këtë*

B) Nxënësi merr **1 pikë** për përgjigjen: *Kush – përemër pyetës; ai – përemër vetor; këtë – përemër dëftor*

16. A) Është rrethuar numri 3: *çnderim – 1 pikë*

B) Nxënësi merr **1 pikë** për katër ose pesë përgjigje të sakta: *funksion, juridiksion, sanksion, fraksion, infeksion*

17. Nxënësi merr **1 pikë** për një përgjigje plotësisht të saktë:

ASHAMZ

etj.

tr. e shkurt.

ur.

18. A) Është rrethuar numri 3: *më se e kryer – 1 pikë*

B) Nxënësi merr **1 pikë** nëse ka shkruar: *të thjeshtë/ foljor*

19. A) Është rrethuar numri 2: *klasike – 1 pikë*

B) Nxënësi merr **1 pikë** nëse ka shkruar: *e puthitur*

20. Nxënësi merr **1 pikë** nëse shkruan: *motivin e atdhedashurisë*

21. A) Është rrethuar numri 3: *personifikimin – 1 pikë*

B) Nxënësi merr **1 pikë** nëse ka shkruar: *Autori thotë se atdheu i ka parë eshtrat e gjyshit dhe stërgjyshit të tij, pra atdheut i vesh tiparet e një njeriut që sheh.*

22. Nxënësi merr **2 pikë** nëse jep një përgjigje plotësisht të saktë: *Poeti në këtë poezi na jep nocionin përkufizues të atdheut dhe përshkruan një nga katër vargjet e para të poezisë ku jepet përkufizimi i domethënies së atdheut për poetin.*

Nxënësi merr **1 pikë** për një përgjigje pjesërisht të saktë pra vetëm në pjesën e parë apo të dytë të kërkesës.

23. Nxënësi merr **2 pikë** nëse jep një përgjigje plotësisht të saktë: *Poezia përfundon me ligjëratën lutëse dhe uruese.*

Nxënësi merr **1 pikë** për një përgjigje pjesërisht të saktë ku shkruan se poezia përfundon me ligjëratën lutëse ose uruese.

24. Nxënësi merr **1 pikë** për një përgjigje plotësisht të saktë:

Gjinia letrare: *epikë/ poezi epike*

Lloji letrar: *roman*

25. Gjithsej **2 pikë** – Rrethuar P dhe ka dhënë një përgjigje të plotë dhe me stil në të cilën krahason paragrafët: në paragrafin e parë flitet për urën e Rzavit e cila është prej drurit, "pa ndonjë bukuri të veçantë, pa histori", kurse ura në paragrafin e dytë është urë prej gurit, e gjatë, e gjerë, kurse në shtyllën e mesme janë muruar zgjerimet. (*dhe përgjigje të ngjashme*)

Nëse nxënësi thotë vetëm se ajo është një urë prej gurit mbi Drinë **1 pikë**.

26. Gjithsej **2 pikë** – Nxënësi merr **1 pikë** nëse ka shkruar: Në fillim të veprës t'i tregojë lexuesit për rëndësinë e urës së gurit mbi Drinë në të cilën ndodhin të gjitha ngjarjet me rëndësi në kasabë./ Vetëm një urë dhe vetëm një lumë janë të rëndësishëm për kasabën dhe banorët e saj – dhe kjo është Ura prej gurit mbi Drinë./ Menjëherë t'ia tërheqë vëmendjen lexuesit se Ura mbi Drinë nuk shërben vetëm për kalim përmbi lumë, por do të ketë edhe një rol shumë më të rëndësishëm. (*dhe përgjigje të ngjashme*)

Për një përgjigje të plotë dhe me stil - **2 pikë**.

27. Nxënësi merr **1 pikë** për tri ose katër përgjigje të sakta:

PERSONAZHI	VEPRA LETRARE
Tatjana	<i>Eugjen Onjegin</i>
Kreonti	<i>Antigona</i>
Mersoja	<i>I huaji</i>
Serdar Jankoja	<i>Kurora e maleve</i>

28. Nxënësi merr **1 pikë** nëse ka përshkruar: *motivimi social*

29. Gjithsej **3 pikë** – nxënësi merr nga 1 pikë nëse shkruan saktë emrin e poezisë prej ku janë marrë vargjet e dhëna, autorin e saj, si dhe emrin e personazhit kryesor të kësaj poezie:

Poezia: "Shën Pjetri mbi Mangall"

Autori: Fan Noli

Personazhi: Shën Pjetri

30. Skema për vlerësimin e esesë: “Në botë vijmë vetëm njëherë”

<p>Kërkesa 1.</p>	<p>Nxënësi duke u thirrur në tekst shpjegon se jeta e njeriut është tragjike sepse njeriu është i dënuar me vdekje posa të lind dhe është i vetëdijshëm për këtë fakt. <i>(dhe përgjigje të tjera të sakta)</i> (1 pikë)</p> <p><i>Për një përgjigje më të plotë dhe me stil 1 pikë.</i></p> <p>Gjithsej 2 pikë</p>
<p>Kërkesa 2.</p>	<p>Nxënësi shpjegon: - se babai ndjen fajësinë për arsye se të birit së bashku me të ëmën e tij i ka dhuruar jetën, dhe në këtë mënyrë edhe domosdoshmërinë e vdekjes. <i>(dhe përgjigje të tjera të sakta)</i> (1 pikë)</p> <p><i>Për një përgjigje më të plotë dhe me stil 1 pikë.</i></p> <p>Nxënësi shpjegon: - se babai gabimin më të madh të tij e sheh në faktin se e donte Vajzën me portokalli, se lejoji që ta merrte dashuria dhe se të fitonte fëmijën i cili e vuri para dilemës që ka edhe ai vetë. <i>(dhe përgjigje të tjera të sakta)</i> (1 pikë)</p> <p><i>Për një përgjigje më të plotë dhe me stil 1 pikë.</i></p> <p>Gjithsej 4 pikë</p>
<p>Kërkesa 3.</p>	<p>Nxënësi: - shpjegon që pikërisht duke zgjedhur jetën, djali vendos baraspeshën në mes të jetës dhe vdekjes dhe nëse djali konsideron se jeta edhe përveç vdekjes së pashmangshme është e vlefshme, jeta e babait nuk ka qene e kotë, ia ka vlejte të lindet, të jetohet, madje edhe për një kohë të shkurtër. <i>(dhe përgjigje të tjera të sakta)</i> (1 pikë)</p> <p><i>Për një përgjigje më të plotë dhe me stil 1 pikë.</i></p> <p>- kumton se djaloshi në pyetjen e babait përgjigjet në mënyrë indirekte pikërisht me zgjedhjen e tij dhe “me mënyrën në të cilën do të jetojë këtë jetë”. <i>(dhe përgjigje të tjera të sakta)</i> (1 pikë)</p> <p><i>Për një përgjigje më të plotë dhe me stil 1 pikë.</i></p>

	Gjithsej 4 pikë
Kërkesa 4.	<p>Nxënësi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - përmend veprën <i>Epi i Gilgameshit (dhe përgjigje të tjera të sakta) (1 pikë)</i> - shpjegon se Gilgameshi është në kërkim të pavdekshmërisë dhe vështirë pajtohet me vdekjen e mikut të tij (<i>dhe përgjigje të tjera të sakta) (1 pikë)</i> <p><i>Për një përgjigje më të plotë dhe me stil 1 pikë.</i></p> <p>Gjithsej 3 pikë</p>
Kërkesa 5.	<p>Nxënësi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mund të thirret në tekst dhe të kumtojë se babai me siguri ka qenë i mundur dhe i dëshpëruar, por letra e tij tregon se ka pasur shpresë dhe dëshirë që jeta të vazhdohet, madje edhe nëse ai nuk do ta jetojë. Në të kundërtën nuk do t'i shkruante letrën as djalit. (<i>dhe përgjigje të tjera të sakta) (1 pikë)</i> <p>OSE</p> <ul style="list-style-type: none"> - mund të kumtojë qëndrimin e vet për këtë problem: a do të hiqte dorë nga pjesëmarrja në përrallën e madhe – jetën edhe përveç vdekjes së domosdoshme. <p><i>Për një përgjigje më të plotë dhe me stil 1 pikë.</i></p> <p>Gjithsej 2 pikë</p>

Gjuha dhe forma e tekstit

Leksiku	Saktësia gjuhësore	Lidhshmëria	Struktura ndërtimore e tekstit
Originaliteti (interpretim me fjalë të veta, hartimi nuk bazohet vetëm në ritregimin dhe përsëritjen e formulimeve të dhëna), pasuria e gjuhës, figuracioni,	Respektimi i normës gramatikore (përdorimi i drejtë i rasave, shkrimi i saktë i formave foljore, koha e kryer, pjesorja, foljet pavetore, foljet përcjellorja), i kongruencës, dallimi semantik i parafjalëve për dhe mbi , përemrit i vet/ i tij , përdorimi i	Lidhja e mirë në nivel të tekstit dhe paragrafëve. 1 pikë	Përshtatja e organizimit të përgjithshëm dhe strukturës ndërtimore të tekstit me strukturën logjike (ndan qartë hyrjen, shtjellimin dhe përfundimin;

<p>shprehja e qartë dhe e saktë, fjalitë me stil.</p> <p>3 pikë</p> <p>Originaliteti (interpretimi me fjalë të veta, hartimi nuk bazohet vetëm në ritregimin dhe përsëritjen e formulimeve të dhëna), pasuria e gjuhës, figuracioni, shprehja e qartë dhe e saktë me gabime minimale.</p> <p>2 pikë</p>	<p>drejtë i ndërtimeve të tipit: <i>lidhur me këtë, duke marrë parasysh</i> dhe i përemrave: <i>që, i cili, e cila, të cilët</i> etj., mendimi i qartë dhe i përfunduar në fjali, renditja e saktë e fjalëve sipas sintaksës së gjuhës shqipe, përdorimi i gjuhës standarde, me gabime minimale.</p> <p>2 pikë</p> <p>Respektimi i normës drejtshkrimore (shkrimi i drejtë i shkronjës së madhe, përdorimi i drejtë i shkronjave <i>r/ rr, dh/ ll, k/ q, s/ z, k/ g, ç/ q, gj/ xh, e/ ë</i>, shkrimi i saktë i numrave, përdorimi i drejtë i shenjave të pikësimit, respektimi i rregullave të shkrimit të fjalëve bashkë dhe ndaras, shkrimi i trajtës mohuese, apostrofit, zbatimi i njohurive për alternimin e zanoreve, përdorimi i drejtë i zanores <i>ë</i>, zbatimi i rregullave sipas të cilave nuk shkruhet bashkëtingëllorja <i>j</i>).</p> <p>2 pikë</p> <p>Gjithsej 4 pikë</p>		<p>brenda shtjellimit ndan paragrafët).</p> <p>2 pikë</p>
<p>Përsëritja e fjalëve dhe e</p>	<p>Respektimi i normës gramatikore me gabime</p>		<p>Ndan qartë hyrjen,</p>

<p>shprehjeve, dykuptimësia, përdorimi i kufizuar i fjalëve me gabime të shpeshta, fjalitë pa stil.</p> <p>1 pikë</p>	<p>të vogla (p.sh. gabimet që kanë të bëjnë me përdorimin semantik të parafjalëve për dhe mbi, përemrit i vet/ i tij, përdorimi i drejtë i ndërtimeve të tipit lidhur me këtë, duke marrë parasysh dhe i përemrave: që, i cili, e cila, të cilët etj.).</p> <p>1 pikë</p> <p>Respektimi i normës drejtshkrimore me gabime të pakta (p.sh. ndonjë mospërdorim i drejtë i shenjave të pikësimit, mosrespektimi i rregullave të shkrimit të fjalëve bashkë dhe ndaras, mospërdorimi i drejtë i zanores ë, moszbatimi i rregullave sipas të cilave nuk shkruhet bashkëtingëllorja j).</p> <p>1 pikë</p> <p>Gjithsej 2 pikë</p>		<p>shtjellimin dhe përfundimin, por nuk i ndan paragrafët brenda shtjellimit.</p> <p>1 pikë</p>
--	--	--	--

Skema për vlerësimin e esesë: Udhëtimet zgjerojnë horizontet dhe pasurojnë shpirtin

<p>Kërkesa 1.</p>	<p>Nxënësi argumenton përgjigjen e vet për udhëtimet. (1 pikë)</p> <p><i>Për një përgjigje më të plotë dhe me stil 1 pikë.</i></p> <p>Gjithsej 2 pikë</p>
<p>Kërkesa 2.</p>	<p>Nxënësi numëron dhe argumenton çfarë i shtynë njerëzit në udhëtim (dëshira për njohjen e mjediseve të reja, kulturave, njerëzve; ngopja nga obligimet e përditshme; hobi; avanturizmi;</p>

	<p>kërkimi i qetësisë shpirtërore...)</p> <p><u>Për çdo numërim të motivimit nga 1 pikë.</u></p> <p>Për çdo argumentim nga 1 pikë.</p> <p>Gjithsej 6 pikë</p>
Kërkesa 3.	<p>Nxënësi thekson vendin në Mal të Zi që do t'i rekomandonte turistit që ta vizitojë dhe shpjegon përse është përcaktuar pikërisht për atë vend. (1 pikë)</p> <p>Për një përgjigje më të plotë dhe me stil 1 pikë.</p> <p>Gjithsej 2 pikë</p>
Kërkesa 4.	<p>Nxënësi kumton qëndrimin e vet për atë nëse udhëtimet mund të ndryshojnë shikimin e jetës, botës, njerëzve, kulturës... (1 pikë)</p> <p>Për një përgjigje më të plotë dhe me stil 1 pikë.</p> <p>Gjithsej 2 pikë</p>
Kërkesa 5.	<p>Nxënësi kumton emrat e vendeve të cilat do të dëshironte t'i vizitonte... (1 pikë)</p> <p>Nxënësi kumton shkaqet për shkak të cilave do të dëshironte të vizitonte ndonjë vend/ disa vende. (1 pikë)</p> <p>Për një përgjigje më të plotë dhe me stil 1 pikë.</p> <p>Gjithsej 3 pikë</p>

Gjuha dhe forma e tekstit

Leksiku	Saktësia gjuhësore	Lidhshmëria	Struktura ndërtimore e tekstit
Originaliteti (interpretim me fjalë të veta, hartimi nuk bazohet vetëm në ritregimin dhe përsëritjen e formulimeve të dhëna), pasuria e gjuhës,	Respektimi i normës gramatikore (përdorimi i drejtë i rasave, shkrimi i saktë i formave foljore, koha e kryer, pjesorja, foljet pavetore, foljet përcjellorja), i kongruencës, dallimi semantik i parafjalëve për dhe mbi , përemrit i	Lidhja e mirë në nivel të tekstit dhe paragrafëve. 1 pikë	Përshtatja e organizimit të përgjithshëm dhe strukturës ndërtimore të tekstit me strukturën logjike (ndan qartë hyrjen, shtjellimin dhe

<p>figuracioni, shprehja e qartë dhe e saktë, fjalitë me stil.</p> <p>3 pikë</p> <p>Originaliteti (interpretion me fjalë të veta, hartimi nuk bazohet vetëm në ritregimin dhe përsëritjen e formulimeve të dhëna), pasuria e gjuhës, figuracioni, shprehja e qartë dhe e saktë me gabime minimale.</p> <p>2 pikë</p>	<p>vet/ i tij, përdorimi i drejtë i ndërtimeve të tipit: <i>lidhur me këtë, duke marrë parasysh</i> dhe i përemrave: <i>që, i cili, e cila, të cilët</i> etj., mendimi i qartë dhe i përfunduar në fjali, renditja e saktë e fjalëve sipas sintaksës së gjuhës shqipe, përdorimi i gjuhës standarde, me gabime minimale.</p> <p>2 pikë</p> <p>Respektimi i normës drejtshkrimore (shkrimi i drejtë i shkronjës së madhe, përdorimi i drejtë i shkronjave <i>r/ rr, dh/ ll, k/ q, s/ z, k/ g, ç/ q, gj/ xh, e/ ë</i>, shkrimi i saktë i numrave, përdorimi i drejtë i shenjave të pikësimit, respektimi i rregullave të shkrimit të fjalëve bashkë dhe ndaras, shkrimi i trajtës mohuese, apostrofit, zbatimi i njohurive për alternimin e zanoreve, përdorimi i drejtë i zanores <i>ë</i>, zbatimi i rregullave sipas të cilave nuk shkruhet bashkëtingëllorja <i>j</i>).</p> <p>2 pikë</p> <p>Gjithsej 4 pikë</p>		<p>përfundimin; brenda shtjellimit ndan paragrafët).</p> <p>2 pikë</p>
--	---	--	---

<p>Përsëritja e fjalëve dhe e shprehjeve, dykuptimësia, përdorimi i kufizuar i fjalëve me gabime të shpeshta, fjalitë pa stil.</p> <p>1 pikë</p>	<p>Respektimi i normës gramatikore me gabime të vogla (p.sh. gabimet që kanë të bëjnë me përdorimin semantik të parafjalëve për dhe mbi, përemrit i vet/ i tij, përdorimi i drejtë i ndërtimeve të tipit lidhur me këtë, duke marrë parasysh dhe i përemrave: që, i cili, e cila, të cilët etj.).</p> <p>1 pikë</p> <p>Respektimi i normës drejtshkrimore me gabime të pakta (p.sh. ndonjë mospërdorim i drejtë i shenjave të pikësimit, mosrespektimi i rregullave të shkrimit të fjalëve bashkë dhe ndaras, mospërdorimi i drejtë i zanores ë, moszbatimi i rregullave sipas të cilave nuk shkruhet bashkëtingëllorja j).</p> <p>1 pikë</p> <p>Gjithsej 2 pikë</p>		<p>Ndan qartë hyrjen, shtjellimin dhe përfundimin, por nuk i ndan paragrafët brenda shtjellimit.</p> <p>1 pikë</p>
---	--	--	---